

QANDLI DIABET VA O'PKA SILINING DESTRUKTIV SHAKLLARINI JARROHLIK USULIDA DAVOLASH NATIJALARI

Shamsiyev T.B.

Buxoro viloyat ftiziatriya sihatgohi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10804267>

JSST ma'lumotlariga ko'ra, Yer yuzida 500 mingdan ortiq odam ko'p chidamli MBT shtammlari bilan kasallangan. Mycobacterium tuberculosis dunyo aholisining taxminan uchdan bir qismiga yuqtirilgan, deb ishoniladi. Dunyo miqyosida har yili tuberkulyoz bilan kasallanganlar ulushi o'zgarmagan yoki kamaymoqda. 2007 yilda asosan rivojlanayotgan mamlakatlarda 13,7 million surunkali tuberkulyoz kasalligi, 9,3 million yangi holatlar va 1,8 million o'lim holatlari qayd etilgan.

Tadqiqotimizning maqsadi tuberkulyoz kasalligining destruktiv shakllarining qandli diabet bilan kombinatsiyasida jarrohlik davolash samaradorligini o'rganish.

2020 yilning ikkinchi yarmida o'pkada 24 ta o'pka tuberkulyozining turli destruktiv shakllari uchun o'pkaning qisman rezektsiyasi va pnevmonektomiya operatsiyasi o'tkazildi. O'pka tuberkulyozining destruktiv shakllari bilan og'rikan bemorlarda qandli diabet bilan kasallanish 25% ni tashkil etdi (operatsiya qilingan 24 bemordan 6 tasida qandli diabet).

Biz 32 yoshdan 58 yoshgacha bo'lgan 6 nafar bemorni kuzatdik. Barcha bemor erkak jinsiga mansub bo'lib, tuberkulyoz kasalligi jarayoni 4 bemorda 5 oydan 1 yilgacha, 2 bemorda 4 yilgacha davom etgan. Shunday qilib, bu bemorlar uzoq vaqt davomida tuberkulyozga qarshi davoni qabul qildilar.

6 nafar bemordan 3 nafarida mikroskopik usulda balg'amda MBT aniqlangan, bu 50% tashkil etadi; 3da bemorda MBT GeneXpert molekulyar genetik usuli bilan aniqlangan. MDR-TB tashxisi 2ta bemorda aniqlangan, bu 33,3% ni tashkil qiladi, 1 bemorda balg'amdagi MBT ning sezgir varianti GeneXpert molekulyar genetik usuli bilan aniqlangan, bu 16,7% ni tashkil qiladi. 6 nafar bemorning 2 nafarida bir vaqtning o'zida qandli diabet va o'pka tuberkulyozi (33,3%) bo'lgan. 4 nafar bemorda qandli diabetni davolashda tuberkulyoz kasalligi aniqlangan, bu 66,6% ni tashkil etadi. 3 nafar bemordan endokrinolog 1-toifa qandli diabetni insulinga muhtoj holatda, dekompensatsiya bosqichida aniqladi va kuniga 14 dan 48 birlikgacha oddiy insulin va uzoq muddatli insulin buyurdi. O'rtacha 2-toifa qandli diabet bilan og'rikan 1 bemor glyukoza miqdorini pasaytiradigan dorilarning planshet shakllarini oldi.

3 nafardan 1 nafar bemorda asosiy kasallik aspergilloma va takroriy qon tupurish bilan og'irlashgan, bu 33,3% ni tashkil qiladi. Bundan tashqari, boshqa birga keladigan patologiyalar ham mavjud edi: yurak ishemik kasalligi - 1 bemorda, miyaning xiazmal-sellar sohasi neoplazmasining intrasupraselar o'sishi bilan qaytalanishi.

2 nafar bemorda ikkala o'pkada fibroz-kavernoz tuberkulyoz kasalligi, 4 nafar bemorda bir o'pkada fibroz-kavernoz tuberkulyoz kasalligi aniqlangan.

Operatsiyaning quyidagi turlari amalga oshirildi: 2 bemorda chapda plevropulmonektomiya, lobektomiya + C6 o'ngda - 3da, plevrektomiya va dekortikatsiya - 1da

Xulosa: Qandli diabet 25% hollarda destruktiv tuberkulyoz bilan birga keladigan kasallik sifatida uchraydi. Tuberkulyoz va qandli diabetning kombinatsiyasini jarrohlik davolash juda samarali davolash usuli bo'lib, operatsiya qilingan bemorlarning 100 foizida, hatto dekompensatsiyalangan diabet bilan ham tiklanishiga yordam beradi.

References:

1. Муаззамов Б. Р., Муаззамов Б. Б., Медведева Н. В. ПРИМЕНЕНИЕ ИНТЕРАКТИВНЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ МЕТОДОВ ПРЕПОДАВАНИЯ ПРЕДМЕТА " ФТИЗИАТРИЯ" НА ПРИМЕРЕ ТЕМЫ" ДЕСТРУКТИВНЫЕ ФОРМЫ ТУБЕРКУЛЁЗА ЛЁГКИХ" //Новый день в медицине. –2019. –No. 3. –С. 45-50.
2. Рустамова С. А. и др. Изучение причин и факторов, способствующих развитию рецидивов туберкулеза органов дыхания //Медицинский альянс. –2015. –No. 1. –С. 115-115.
3. Рустамова С. А. и др. Спектр лекарственной устойчивости и эффективность лечения впервые выявленных больных туберкулезом легких //Медицинский альянс. – 2015. –No. 1.–С. 116-116.
4. Мухамедов К., Джурабаева М., Рустамова С. Частота встречаемости вирусных гепатитов среди впервые выявленных больных туберкулезом легких //Журнал проблемы биологии и медицины. –2014. –No. 3 (79). –С. 132-133